

ЗАКОН ЗА ДЪРЖАВНАТА СОБСТВЕНОСТ

В сила от 01.01.1996 г.

Отразена деноминацията от 05.07.1999 г.

Обн. ДВ. бр.44 от 21 Май 1996г., изм. ДВ. бр.104 от 6 Декември 1996г., изм. ДВ. бр.55 от 11 Юли 1997г., доп. ДВ. бр.61 от 31 Юли 1997г., изм. ДВ. бр.117 от 10 Декември 1997г., доп. ДВ. бр.93 от 11 Август 1998г., изм. ДВ. бр.124 от 27 Октомври 1998г., изм. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.9 от 1 Февруари 2000г., изм. ДВ. бр.12 от 11 Февруари 2000г., изм. ДВ. бр.26 от 29 Март 2000г., изм. ДВ. бр.57 от 14 Юли 2000г., изм. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., изм. ДВ. бр.38 от 17 Април 2001г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.63 от 15 Юли 2003г., изм. ДВ. бр.24 от 23 Март 2004г., доп. ДВ. бр.93 от 19 Октомври 2004г., изм. ДВ. бр.32 от 12 Април 2005г., изм. ДВ. бр.17 от 24 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.36 от 2 Май 2006г., изм. ДВ. бр.64 от 8 Август 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.92 от 13 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.113 от 28 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.52 от 6 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.54 от 13 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.10 от 6 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.17 от 6 Март 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.33 от 30 Април 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2010г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.47 от 21 Юни 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.45 от 15 Юни 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., доп. ДВ. бр.99 от 14 Декември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.65 от 23 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. ДВ. бр.40 от 13 Май 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 19 Декември 2014г., доп. ДВ. бр.52 от 10 Юли 2015г., доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2015г., изм. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г.

Глава първа. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) С този закон се уреждат придобиването, управлението и разпореждането с имоти и движими вещи - държавна собственост, както и актуването на имоти - държавна собственост, освен ако в специален закон е предвидено друго.

Чл. 2. (1) Собствеността на държавата е публична и частна.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г.)

Публична държавна собственост са:

1. (доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) обектите и имотите по чл. 18, ал. 1 от Конституцията на Република България, определени със закон за изключителна държавна собственост;

2. обектите и имотите, определени със закон или с акт на Министерския съвет за

публична държавна собственост;

3. движимите вещи, определени със закон или с акт на Министерския съвет за публична държавна собственост;

4. имотите, предоставени на ведомствата за изпълнение на функциите им;

5. имотите от национално значение, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от национално значение чрез общо ползване, определени от Министерския съвет;

6. (нова - ДВ, бр. 52 от 2008 г.) урегулираните поземлени имоти, отредени за граничните контролно-пропускателни пунктове, и сградите, построени върху тях.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Частна държавна собственост са всички други имоти и вещи - държавна собственост. Плодовете и приходите от имотите и вещите, публична държавна собственост, са частна собственост на държавата.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Не са държавна собственост по смисъла на този закон имотите и вещите на търговските дружества и на юридическите лица с нестопанска цел, дори ако държавата е била единствен собственик на прехвърленото в тях имущество.

Чл. 3. Държавна собственост са имотите и вещите:

1. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) придобити по силата на международен договор или сделка;

2. (изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) на юридическите лица с нестопанска цел, регистрирани в страната, след приключване на ликвидацията им, освен ако специален закон или уставът им не предвижда друго;

3. (изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) представляващи ликвидационна квота на българската държава от имуществото на юридически лица извън страната, които са престанали да съществуват, освен ако специални закони предвиждат друго;

4. (изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) включени в наследства, за които няма наследници по закон или по завещание, всички наследници или заветници са се отказали или са изгубили правото да ги приемат, с изключение на тези имоти и вещи, които стават общинска собственост по реда на закон;

5. (нова - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) придобити чрез други способности, предвидени в закон.

Чл. 4. Държавата отговаря за задълженията на лица, изискуеми до деня на безвъзмездно придобитите от нея техни имоти и вещи до размера на стойността им.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Държавата удостоверява възникването, изменението и погасяването на правото си на собственост върху имоти с акт за държавна собственост.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Актът за държавна собственост е официален документ, съставен от длъжностно лице по ред и форма, определени в закона.

(3) Актът за държавна собственост няма правопораждащо действие.

Чл. 6. (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имоти и вещи - публична държавна собственост, които са престанали да имат това качество, се обявяват за имоти и вещи - частна държавна собственост, с решение на Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имоти и вещи - частна държавна собственост, се обявяват за имоти и вещи - публична държавна собственост, с решение на Министерския съвет.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Обектите и имотите - изключителна държавна собственост, не могат да се обявяват за частна държавна собственост.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) Имотите и вещите - публична държавна собственост, не могат да бъдат обект на разпореждане и да се придобиват по давност.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г.)

(3) Имотите и вещите - частна държавна собственост, могат да бъдат обект на разпореждане и да се придобиват по давност. За тях се прилагат разпоредбите на Закона за собствеността, доколкото в този закон не е предвидено друго.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2009 г.) Собствеността върху имоти - публична държавна собственост, не подлежи на възстановяване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 40 от 2014 г.) В случаите и при условията, определени със закон, с решение на Министерския съвет върху имоти - изключителна и публична държавна собственост, може да се учредяват ограничени вещни права, когато това е необходимо за:

1. изграждане на национален обект;

2. трайно задоволяване на обществени потребности;

3. изграждане на линейни обекти на техническата инфраструктура, непопадащи в т. 1 и 2 - когато няма друга техническа възможност или когато друго техническо решение е явно икономически нецелесъобразно.

(6) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2013 г.) Ограничените вещни права по ал. 5 не могат да се учредяват върху имоти - публична държавна собственост, свързани с националната сигурност и отбраната на страната.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Придобиването, актуването, управлението и разпореждането с имоти извън страната - собственост на българската държава, се извършват в съответствие с българското законодателство, доколкото в законодателството по местонахождението на имотите не е предвидено друго.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Придобиването на имоти извън страната от българската държава, предоставянето им за управление и разпореждането с тях се извършват от Министерския съвет.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Условията и редът за придобиване, управление и разпореждане с имоти извън страната - собственост на българската държава, се определят с правилника за прилагане на закона.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Държавата упражнява правото си на собственост върху имотите и вещите - държавна собственост при условията и по реда на този закон независимо дали те са придобити от нея преди или след влизането му в сила.

Чл. 10. (Отм. - ДВ, бр. 117 от 1997 г.)

Чл. 11. (Отм. - ДВ, бр. 117 от 1997 г.)

Чл. 12. (1) Застроените имоти - публична държавна собственост, задължително се застраховат.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) По бюджетите на органите на държавната власт, които управляват имотите по ал. 1, се предвиждат необходимите средства за заплащане на застрахователните вноски.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) В правилника за прилагане на закона се определят рисковете, срещу които се застраховат имотите - публична държавна собственост.

(4) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Не се допуска самоучастие при задължителното застраховане на имотите срещу рисковете, определени по реда на ал. 3.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Министърът на отбраната и министърът на вътрешните работи със заповед определят застроените имоти, предоставени на Министерството на отбраната и на Министерството на вътрешните работи, които задължително се застраховат.

Глава втора.

УПРАВЛЕНИЕ НА ИМОТИТЕ И ВЕЩИТЕ - ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 124 ОТ 1998 Г.)

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Министрите и ръководителите на другите ведомства управляват предоставените им имоти и вещи - държавна собственост.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имотите и вещите - държавна собственост, се управляват в съответствие с предназначението им за нуждите, за които са предоставени, с грижата на добър стопанин.

(3) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Управлението върху обекти, имоти и вещи - държавна собственост, включва правото на ведомствата и юридическите лица на бюджетна издръжка да ги владеят, ползват и поддържат от името на държавата, за своя сметка и на своя отговорност.

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) Имоти - държавна собственост, се предоставят безвъзмездно за управление на ведомствата и общините при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(2) Министерският съвет може да предоставя имоти - публична държавна собственост, за управление на ведомствата и общините. Имоти - частна държавна собственост, се предоставят за управление на ведомствата и общините от областния управител по местонахождението на имота.

(3) Министрите и ръководителите на други ведомства могат да предоставят за управление имоти - държавна собственост, предоставени им по реда на ал. 2, на териториалните си административни звена и на други юридически лица на бюджетна издръжка към тях. Копие от заповедта се изпраща на областния управител.

(4) Исканията за предоставяне на имоти на ведомствата се отправят до комисия, чийто състав се определя от Министерския съвет, и се разглеждат от нея в едномесечен срок.

(5) При наличие на подходящи имоти комисията внася предложение в Министерския съвет.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила

от 28.11.2014 г.) Имоти - публична държавна собственост по смисъла на чл. 2, ал. 2, т. 4, могат да се предоставят от Министерския съвет за управление на вероизповедания, регистрирани по реда на глава трета от Закона за вероизповеданията, по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 15а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г.)

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г., доп. - ДВ, бр. 64 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Имоти - публична държавна собственост, не могат да се използват не по предназначение и да се предоставят на трети лица, освен в случаите по ал. 2, 5 и 6.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Отделни имоти или части от имоти - публична държавна собственост, могат да се отдават под наем по реда на чл. 19, ал. 1 за срок до 10 години, при условие че се използват съобразно предназначението им и не се възпрепятства осъществяването на дейностите, за които са предоставени за управление.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г.)

(4) (Нов - ДВ, бр. 12 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Едноличните търговски дружества с държавно имущество и държавните предприятия, които по силата на закон ползват, управляват или експлоатират обекти - публична държавна собственост, както и лицата, на които с концесионен договор по Закона за концесиите или с договор за публично-частно партньорство по Закона за публично-частното партньорство са предоставени права върху обекти - публична държавна собственост, могат да отдават под наем за срок до 10 години части от предоставените им обекти - публична държавна собственост, в съответствие с акта за предоставянето на обектите и при условие, че се използват съобразно предназначението им.

(6) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Отделни имоти или части от имоти - публична държавна собственост, могат да се отдават под наем за срок до 10 години без търг на международни организации, когато това е необходимо за изпълнение на задължения, произтичащи от международен договор, от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотът е предоставен за управление, по ред, определен в правилника за прилагане на закона. Наемната цена се определя в съответствие с правилника за прилагане на закона.

(7) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Отдадените под наем имоти - държавна собственост, не могат да се ползват извън предназначението им, да се преотдават и да се ползват съвместно по договор с трети лица.

(8) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) При нарушаване на забраните по ал. 7 договорът за наем се прекратява.

Чл. 16а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г., отм. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.)

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) При нарушаване на забраните по чл. 16, ал. 1 и 7 или когато нуждата от имот - публична държавна собственост, отпадне, правото на управление се отнема с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството след становище от министъра или от ръководителя на ведомството, който управлява имота.

(2) Когато нуждата от имот - частна държавна собственост, отпадне или имотът се ползва не по предназначение, правото на управление се отнема със заповед на областния управител след становище от министъра или от ръководителя на ведомството, който управлява имота.

(3) В случаите по чл. 15, ал. 3 при нарушаване на забраните по чл. 16, ал. 1 и 7 или когато нуждата от имот - държавна собственост, отпадне или се ползва не по предназначение, правото на управление се отнема със заповед на министъра или на ръководителя на ведомството, предоставил за управление имота. Копие от заповедта се изпраща на областния управител.

Чл. 18. (1) (Предишен текст на чл. 18, изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 60 от 2015 г.) Имоти - държавна собственост, които не са предоставени за управление по установения ред, се управляват от областния управител по местонахождението им. Имотите и сградите по чл. 2, ал. 2, т. 6, които не са предоставени за управление по установения ред на министри или на ръководители на други ведомства за изпълнението на функции, свързани с извършването на граничен контрол, се управляват от Агенция "Митници".

(2) (Нова - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Министрите управляват имотите и вещите, придобити от държавата при ликвидация на търговските дружества, в които те са упражнявали правата на собственост на държавата.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Имоти или части от тях - частна държавна собственост, се отдават под наем от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотът е предоставен за управление, чрез търг при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, освен в случаите по Закона за публично-частното партньорство. Въз основа на резултатите от търга се сключва договор за наем.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Имотите, предоставени за управление на държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, се отдават под наем от ръководителите им след провеждане на търг по реда на правилника за прилагане на закона, освен ако в закон е предвидено друго.

(3) Имоти или части от тях - частна държавна собственост, могат да се отдават под наем на юридически лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на общественополезна дейност, без търг от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотът е предоставен за управление, при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(4) Срокът за отдаване под наем на имотите - частна държавна собственост, не може да бъде по-дълъг от 10 години.

(5) Имоти или части от тях - частна държавна собственост, могат да се отдават под наем без търг за здравни, образователни и хуманитарни дейности за социално задоволяване на съответните нужди на населението от областния управител или ръководителя на ведомството по ред и цени, определени от Министерския съвет.

(6) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Имоти или части от тях - частна държавна собственост,

могат да се продават или отдават под наем без търг за нуждите на дипломатически и консулски представителства на чужди държави и представителства на междуправителствени организации в Република България от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотът е предоставен за управление.

(7) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) Предоставянето под наем на имоти - частна държавна собственост, за нуждите на политическите партии, отговарящи на условията на Закона за политическите партии, се извършва по ред, определен от Министерския съвет.

(2) Предоставянето на имоти - частна държавна собственост, за нуждите на организациите на синдикатите се извършва по ред, определен от Министерския съвет.

Чл. 21. (Отм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.)

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Настаняването под наем в държавни ведомствени жилища, ателиета и гаражи се извършва от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотите са предоставени за управление, по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) Наемните правоотношения се прекратяват при условията, предвидени в договора, и по реда на Закона за задълженията и договорите.

(2) Договорите за наем на имот - държавна собственост, с политическа партия се прекратяват освен при условията и по реда на ал. 1 и когато съответната партия престане да отговаря на изискванията за предоставяне на държавен имот, определени с отделен закон.

(3) Договорите за наем на жилища - държавна собственост, се прекратяват освен при условията и по реда на ал. 1 и на следните основания:

1. поради прекратяване на трудовото или служебното правоотношение на работник или служител, настанен във ведомствено жилище;

2. когато наемателят или член на семейството му придобие в същото населено място жилище или вила, годни за постоянно обитаване;

3. когато наемателят престане да отговаря на условията за настаняване под наем в жилище - държавна собственост, съгласно правилника за прилагане на закона.

Чл. 25. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Поддържането и ремонтите на имотите - държавна собственост, се извършват от ведомствата, на които са предоставени за управление, а когато не са предоставени за управление по установения ред - от областните управители.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Необходимите средства за поддържането и ремонтите на имотите - държавна собственост, се предвиждат всяка година в бюджета на съответните ведомства.

Чл. 26. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Поддържането и текущите ремонти на имотите - държавна собственост, предоставени под наем или за ползване, се извършва от наемателите или ползвателите за тяхна сметка.

(2) В договора по ал. 1 може да се уговори основните ремонти да се извършват за сметка на наемателите и ползвателите.

Чл. 27. (Отм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.)

Чл. 28. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Движимите вещи - частна държавна собственост, се предоставят безвъзмездно на юридически лица на бюджетна издръжка със заповед на съответния министър, ръководител на друго ведомство или областен управител.

(2) Движимите вещи над определена от Министерския съвет стойност се предоставят по реда на ал. 1 със съгласието на министъра на финансите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Вещите - държавна собственост, се предоставят безвъзмездно без съгласието на министъра на финансите между:

1. първостепенния разпоредител с бюджетни средства и другите бюджетни разпоредители към него;

2. разпоредители с бюджетни средства към един общ първостепенен разпоредител.

Чл. 29. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Новопридобитите държавни движими вещи се ползват от съответните ведомства.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Държавните движими вещи, които не са предоставени на ведомства, се управляват от областните управители.

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Движимите вещи - частна държавна собственост, предоставени на ведомства, могат да се отдават под наем при условия и по ред, определени от ръководителя на ведомството.

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 19 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) Имотите и вещите - държавна собственост, които са културни ценности, се управляват при условия и по ред, определени с отделен закон.

Глава трета.

ПРИНУДИТЕЛНО ОТЧУЖДАВАНЕ НА ИМОТИ - ЧАСТНА СОБСТВЕНОСТ, ЗА ДЪРЖАВНИ НУЖДИ

Раздел I.

Общи правила (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

Чл. 32. (1) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г., предишен текст на чл. 32 -

ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Имоти и части от имоти - собственост на физически или юридически лица, могат да се отчуждават принудително за задоволяване на държавни нужди, които не могат да бъдат задоволени по друг начин, след предварително и равностойно обезщетение.

(2) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Равностойното парично обезщетение по ал. 1 се определя в съответствие с предназначението на имотите преди влизането в сила на подробния устройствен план, съответно преди одобряването на подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект и за който е налице влязло в сила разпореждане за допускане на предварително изпълнение въз основа на пазарните цени на имоти с подобни характеристики, намиращи се в близост до отчуждавания.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) В случай че не могат да се определят пазарните цени на имоти с подобни характеристики поради липса на извършени по-малко от две сделки в съответната служба по вписванията, равностойното парично обезщетение се определя по реда на:

1. правилника за прилагане на Закона за държавната собственост - за имоти в урбанизираните територии и устройствени зони;

2. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи - за земеделски земи;

3. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г.) наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите - за горските територии.

(4) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) Съдията по вписванията е длъжен да издаде удостоверение и да предостави копие от всички вписани сделки с имоти, намиращи се в близост до отчуждавания: покупко-продажба, замяна, учредяване на вещни права или прехвърляне на собственост срещу задължение за строителство, продажба чрез търг от държавни и частни съдебни изпълнители, държавни институции и общини, както и други възмездни сделки, по които поне една от страните е търговец. Удостоверението за наличие или за липса на сделки по изречение първо се издава в едномесечен срок от искането. За издаденото удостоверение не се заплаща държавна такса.

Чл. 33. (1) (Доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.)

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Наличието на държавна нужда, която не може да бъде задоволена по друг начин, се установява с влязъл в сила подробен устройствен план, предвиждащ изграждане на обекти за задоволяване на държавни нужди, или с одобрен подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, за който е налице влязло в сила разпореждане за допускане на предварително изпълнение, или по друг начин, предвиден в закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.) Отчуждаването на имотите - частна собственост, може да се извърши изцяло - преди започването на строежите, или на етапи - преди започването на строежите от съответния етап.

(4) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Отчуждените за задоволяване на държавни нужди имоти стават публична държавна собственост.

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Заинтересованото ведомство прави мотивирано искане за отчуждаване до министъра на финансите и до министъра

на регионалното развитие и благоустройството. Когато се предвижда изграждането на обекта да се извърши на етапи, искането може да бъде за отчуждаване на имотите, необходими за съответния етап.

(2) Към искането за отчуждаване по ал. 1 се прилагат:

1. копие на влязъл в сила подробен устройствен план;
2. характеристика, вид, местонахождение, размер на имотите, данни за собствениците и документи за собственост;
3. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) оценка на имотите, извършена от оценител на имоти, направена не по-рано от три месеца от датата на подаване на искането за отчуждаване;
4. финансова обосновка на предложението за отчуждаване.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Собствениците и ползвателите на имотите по ал. 1 са длъжни да предоставят документи за собственост и да осигуряват свободен достъп до тях за извършване на измервания и други технически дейности, когато това е необходимо за изготвяне на искането. При отказ достъпът се осигурява със съдействието на органите на полицията. Общинските и държавните органи са длъжни да предоставят безвъзмездно всички документи, които се отнасят до имота - предмет на искането по ал. 1.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Министърът на финансите и министърът на регионалното развитие и благоустройството, след като разгледат и преценят искането за отчуждаване, могат да го одобрят или отхвърлят в 14-дневен срок. Министърът на финансите се произнася относно финансовата обезпеченост на отчуждаването, а министърът на регионалното развитие и благоустройството - относно наличието на основание за отчуждаване.

Чл. 34а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Отчуждаването на имоти и части от имоти - частна собственост, предназначени за изграждането на национални обекти, се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Извън случаите по ал. 1 отчуждаването се извършва със заповед на областния управител по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В случаите по ал. 1 и 2 министърът на регионалното развитие и благоустройството, съответно областният управител, публикува за сметка на инвеститора на обекта обявление в два централни и един местен ежедневник, с което оповестява за започналата процедура по отчуждаване и изпраща копие от него до кметовете на общини, райони, кметства и до кметските наместници, на чиято територия се намират имотите или части от имотите - частна собственост, предмет на отчуждаване. Кметовете и кметските наместници поставят обявлението на определените места в сградата на общината, на района, на кметството или в населеното място, на чиято територия се намират имотите - частна собственост, предмет на отчуждаването. Обявлението се публикува и на [интернет страницата](#) на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, на съответната областна администрация и на съответната община.

(4) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Към предложението за отчуждаване по ал. 1 се прилагат:

1. копие на влязъл в сила или одобрен подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект и за който е налице влязло в сила разпореждане за допускане на

предварително изпълнение;

2. характеристика, вид, местонахождение, размер на имотите, данни за собствениците и документи за собственост;

3. оценка на имотите, извършена от оценител на имоти, направена не по-рано от три месеца от датата на подаване на искането за отчуждаване;

4. финансова обосновка на предложението за отчуждаване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Когато при отчуждаването на имоти по ал. 1 се засягат имоти - общинска собственост, те се прехвърлят безвъзмездно в собственост на държавата по реда на Закона за общинската собственост.

(6) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Разпоредбата на чл. 34, ал. 3 се прилага и при отчуждаване на недвижими имоти за изграждане на национален обект.

Чл. 34б. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.) (1) В решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 се посочват държавната нужда, за която се отчуждават имотите, видът, местонахождението, размерът, цената (размерът на обезщетението) и собствениците на всеки от имотите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) Решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 се съобщава на заинтересованите лица по реда на чл. 61, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс от инвеститора на обекта, който предоставя данните за датата на съобщаването на Министерския съвет. Инвеститорът на обекта изпраща копие от решението и до кметовете на общини, райони, кметства и до кметските наместници, на чиято територия се намират имотите или части от имотите - частна собственост, предмет на отчуждаване. Кметовете и кметските наместници поставят обявлението на определените места в сградата на общината, на района, на кметството или в населеното място, на чиято територия се намират имотите - частна собственост, предмет на отчуждаването. Решението на Министерския съвет се обявява и на интернет страниците на [Министерския съвет](#), на съответната областна администрация и на съответната община.

(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) Когато адресът на някое от заинтересованите лица не е известен или то не е намерено на настоящия и постоянния му адрес, решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 му се съобщава от инвеститора на обекта по реда на чл. 61, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс и чрез обнародване на обявление в "Държавен вестник".

(4) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) Обстоятелството, че заинтересованото лице не е намерено на настоящия и/или на постоянния му адрес, се доказва с протокол, подписан от две длъжностни лица от съответната администрация и от един от съседите, освен в случаите, когато връчването се удостоверява от нотариус.

Чл. 34в. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 се посочват държавната нужда, за която се отчуждава имотът, видът, местонахождението, размерът, цената (размерът на обезщетението) и собствениците на имота, търговската банка, в която ще бъде внесено обезщетението, и датата, след която ще започне изплащането му на правоимащите. Заповедта се издава в 14-дневен срок от получаването на предложението на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) Заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 се съобщава на заинтересованите лица по реда на чл. 61, ал. 1 и 2 от

Административнопроцесуалния кодекс. Областният управител изпраща копие от заповедта и до кметовете на общини, райони, кметства и до кметските наместници, на чиято територия се намират имотите или части от имотите - частна собственост, предмет на отчуждаване. Кметовете и кметските наместници поставят заповедта на определените места в сградата на общината, на района, на кметството или в населеното място, на чиято територия се намират имотите - частна собственост, предмет на отчуждаването. Заповедта на областния управител се обявява и на интернет страниците на областната администрация и на съответната община.

(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) Когато адресът на някои от заинтересованите лица не е известен или то не е намерено на настоящия и постоянния му адрес, заповедта по чл. 34а, ал. 2 му се съобщава от областния управител по реда на чл. 61, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс и чрез обнародване на обявление в "Държавен вестник".

(4) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) Обстоятелството, че заинтересованото лице не е намерено на настоящия и/или на постоянния му адрес, се доказва с протокол, подписан от две длъжностни лица от съответната администрация и от един от съседите, освен в случаите, когато връчването се удостоверява от нотариус.

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

(1) Законните строежи и другите подобрения, извършени от собственика на имота след влизането в сила на подробния устройствен план при условията и по реда на чл. 49 от Закона за устройство на територията, се заплащат по по-малката стойност между стойността на направените разходи и увеличената стойност на имота.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) Законните строежи и другите подобрения, извършени от собственика след съобщаването на решението по чл. 34а, ал. 1, когато основание за принудително отчуждаване е одобрен подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект и за който е налице влязло в сила разпореждане за допускане на предварително изпълнение, се заплащат по по-малката стойност между стойността на направените разходи и увеличената стойност на имота.

Чл. 36. (Отм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.)

Чл. 37. (Отм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.)

Чл. 38. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.)

(1) (Обявена за противоконституционна и за несъответстваща на международните договори, по които България е страна с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) Решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 подлежи на обжалване пред тричленен състав на Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., обявена за противоконституционна и за несъответстваща на международните договори, по които България е страна с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) Заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 подлежи на обжалване пред административния съд по местонахождението на имота в 14-дневен срок от съобщаването ѝ.

(3) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., обявена за противоконституционна с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г.) **Когато решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 или заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 са обжалвани само относно размера на паричното**

обезщетение, жалбата не спира изпълнението им. В този случай не се допуска спиране на изпълнението на акта за отчуждаване.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) В 7-дневен срок от получаването на жалбата Министерският съвет, съответно областният управител, изпраща жалбата до съда заедно със становище по нея и всички необходими доказателства.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Съдът призовава задължително инвеститора на обекта, за изграждането на който се отчуждава имотът.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 01.03.2008 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) В тридневен срок от получаването на жалбата съдът се произнася в закрито заседание по допускане на посочените и представените от страните доказателства и насрочва делото в 7-дневен срок. При призоваването не се прилагат правилата на чл. 56, ал. 3 и срокът по чл. 199 от Гражданския процесуален кодекс.

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Сроковете по ал. 6 се прилагат и при отлагане на делото.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Съдът обявява решението в 7-дневен срок след заседанието, в което е приключило разглеждането на делото. Решението на съда е окончателно.

(9) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Съдът назначава за вещи лица оценители, които отговарят на изискванията на този закон.

Чл. 39. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изречение второ, обявено за противоконституционно с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) Решението на Министерския съвет и заповедта на областния управител влизат в сила и имотът се смята за отчужден:

1. когато не са обжалвани и паричното обезщетение, определено в решението на Министерския съвет или в заповедта на областния управител, е преведено по сметка на правоимащите лица, а при липса на посочена сметка - по реда на ал. 5;

2. в случаите на обжалване, когато:

а) е преведено обезщетението по сметка на правоимащите лица въз основа на решението на съда по чл. 38, ал. 8;

б) жалбата срещу решението на Министерския съвет, съответно заповедта на областния управител, бъдат отхвърлени и паричното обезщетение, определено в акта за отчуждаване, е преведено по сметка на правоимащите лица.

(2) Когато отчужденият имот е единствено жилище на собственика, имотът се завзема в срок до три месеца след изплащане на обезщетението.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) Ако в 18-месечен срок от влизането в сила на решението по чл. 34а, ал. 1 и в 6-месечен срок от влизането в сила на заповедта по чл. 34а, ал. 2 собственикът не бъде обезщетен, по негово искане Върховният административен съд, съответно административният съд по местонахождението на имота, отменя акта за отчуждаването.

(4) Обезщетението, определено в решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1, в заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 или в съдебното решение, се внася от инвеститора на обекта в търговска банка по сметка на правоимащите.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Обезщетението, определено в решението на МС по чл. 34а, ал. 1 или в заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2, се внася от инвеститора на обекта в търговска банка по сметка на областния управител, когато съществува спор между няколко лица за правото върху дължимата сума или за права върху отчуждения имот, като в този случай банката изплаща сумата на лицето, което установи правата си по съдебен ред. Имотът се

смята за отчужден от датата, на която инвеститорът преведе по сметка на областния управител обезщетението, определено в решението по чл. 34а, ал. 1 или в заповедта по чл. 34а, ал. 2.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) Инвеститорът на обекта публикува съобщение в два централни и един местен ежедневник, с което уведомява собствениците на имотите в коя търговска банка е внесено обезщетението, определено във влязлото в сила решение по чл. 34а, ал. 1, във влязлата в сила заповед по чл. 34а, ал. 2 или в съдебното решение, и за началната дата, от която започва изплащането му.

(7) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., отм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.)

Чл. 39а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) Когато собственикът на имота не може да бъде установен или адресът му е неизвестен, както и когато собственикът на имота не е потърсил в едномесечен срок от публикуване на съобщението по чл. 39, ал. 6 определеното му обезщетение или не е представил в същия срок документи, доказващи правото му на собственост, имотът се смята за отчужден от датата, на която инвеститорът преведе по сметка на областния управител обезщетението, определено в решението по чл. 34а, ал. 1 или в заповедта по чл. 34а, ал. 2.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) В случаите по ал. 1 бившият собственик на отчуждения имот или неговите правоприменници доказват правото си да получат определеното обезщетение пред областния управител, който нарежда на банката да изплати дължимото обезщетение заедно със съответната лихва, която обслужващата банка начислява върху депозираната сума за периода на депозита. При заявено желание от страна на правоимащите дължими суми за обезщетението до 1000 лв. могат да се изплащат и в брой.

Чл. 39б. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) (1) По искане на административния орган и/или инвеститора съдът в закрито заседание в едномесечен срок и като даде възможност на заинтересованите лица за становище, може да допусне предварително изпълнение на акта за отчуждаване, когато инвеститорът е превел определеното в акта за отчуждаване обезщетение и бъде представена определена от съда гаранция при условията на чл. 391, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс, когато това се налага, за да се защитят особено важни държавни или обществени интереси. Определението е окончателно. При допуснатото предварително изпълнение може да се извърши въвод във владение на инвеститора, преди актът за отчуждаване да е влязъл в сила, когато подробният устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, е влязъл в сила. Предварително изпълнение не се допуска спрямо имот, който е единствено жилище. Предварителното изпълнение не се допуска, когато с него на собствениците може да бъде причинена значителна или трудно поправима вреда, която не може да бъде компенсирана. Въводът на инвеститора се извършва по следния ред:

1. въводът на инвеститора във владение на имота се извършва по негово искане от областния управител или от оправомощено от него длъжностно лице;

2. преди въвода се съставя протокол, в който се описва фактическото състояние на имота от комисия, която включва оправомощен представител на областния управител и на инвеститора, а когато се отнася за земеделска земя или горска територия - и представител на Министерството на земеделието и храните; в състава на комисията се включва и оценител, вписан в регистъра към Камарата на независимите оценители, в зависимост от предназначението на имота; разходите за извършване на описа на имота са за сметка на инвеститора;

3. областният управител издава заповед, с която определя състава на комисията и посочва вида, местонахождението и номера на имота, собственика на имота и датата и часа на извършване на описа на имота, която се съобщава на собственика на имота по реда на чл. 61 от

Административнопроцесуалния кодекс не по-късно от 7 дни преди датата, на която ще се извърши описът;

4. протоколът се подписва от членовете на комисията и от собственика на имота; при отказ на собственика да подпише протокола това обстоятелство се удостоверява с подписите на двама свидетели, като в протокола се вписват трите им имена, точен адрес и единен граждански номер; в случаите по изречение второ протоколът се смята за връчен от датата на съставянето му;

5. когато собственикът на имота е надлежно уведомен за извършване на описа и не се яви, действията могат да се извършват и протоколът да се състави в негово отсъствие; копие от протокола се връчва на собственика по реда на Административнопроцесуалния кодекс, като фактическите констатации, отразени в него, се приемат за верни до доказване на противното.

(2) Определената от съда гаранция се внася по сметка на областния управител и служи за гаранция за изплащане на увеличения от съда размер на обезщетението по акта за отчуждаване, както и на обезщетенията по ал. 4 и 9.

(3) При влязло в сила допуснато предварително изпълнение на инвеститора на националния обект се издава разрешение за строеж. Разрешението за строеж се издава на инвеститора на националния обект - възложител по смисъла на Закона за устройство на територията.

(4) Инвеститорът на националния обект дължи на собствениците на имотите по ал. 1 обезщетение за пропуснати ползи от датата на влизане във владение на имота до влизане в сила на решението за отчуждаване на съответния имот.

(5) Когато имотът е земеделска земя, обезщетението по ал. 4 включва доходите, които би получил собственикът на имота от реализация на продукцията, ако имотът се обработва, или арендното плащане, което е трябвало да получи за отдадената под аренда земя.

(6) Когато имотът е горска територия, обезщетението по ал. 4 включва доходите, които би получил собственикът на имота от продажбата на дървесината при наличието на издадено от компетентните по Закона за горите органи позволятелно за сеч и извоз и от продажба на вещите от страничните ползвания, представляващи стопанска дейност, когато има издадено писмено позволятелно.

(7) Когато имотът е търговски, производствен или селскостопански обект, обезщетението по ал. 4 включва печалбата, която би реализирал собственикът на имота, определена на базата на реализираната печалба от обекта от предходната година или от предходните тримесечие или месец, ако обектът е нов.

(8) Когато се засягат сгради, които са с предназначение, различно от посоченото в ал. 7, обезщетението включва печалбата или доходите, които би реализирал собственикът на имота от отдаването му под наем.

(9) Инвеститорът на обекта дължи обезщетение и за вредите върху имота или възстановяване на имота във вида към момента на завземането му, в случай че отчуждаването не се осъществи или бъде отменено.

(10) Обезщетенията по ал. 4 и 9 се дължат след влизане в сила на акта за отчуждаване. Обезщетенията се определят чрез изготвяне на оценка от лицензирания оценител, участвал в комисията по ал. 1, т. 2, като при обективна невъзможност областният управител го заменя с друг оценител, отговарящ на условията на ал. 1, т. 2. Разходите за изготвяне на оценката са за сметка на инвеститора.

(11) Областният управител издава заповед, която съдържа определеното от инвеститора обезщетение по ал. 10. Обезщетението се заплаща от инвеститора в едномесечен срок от влизането в сила на заповедта.

(12) Заповедта по ал. 11 се съобщава на собственика на имота по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс. Собственикът на имота може да оспори размера на обезщетението в 14-дневен срок от съобщаването на заповедта по реда на

Административнопроцесуалния кодекс.

(13) Съдът разглежда жалбата по ал. 12 и се произнася с решение, като производството приключва в срок до един месец от подаването ѝ. Съдът обявява решението в 7-дневен срок след заседанието, в което е приключило разглеждането на делото. Решението на съда е окончателно. Когато съдът постанови по-висок размер на обезщетението, инвеститорът изплаща на собственика разликата заедно със законните лихви върху нея в едномесечен срок от постановяване на решението на съда.

(14) Разликата по ал. 13 заедно със законните лихви върху нея се изплаща от областния управител от внесената като гаранция сума по ал. 2, а в случай че тя не е достатъчна за изплащане на по-високия размер на обезщетението, остатъкът се изплаща от инвеститора.

Чл. 40. (1) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Ако в 3-годишен срок, а за изграждане на национален обект - в 5-годишен срок от отчуждаването на имота мероприятието по подробния устройствен план не е започнало или имотът не се използва по предназначението, за което е отчужден, по искане на бившия собственик на имота областният управител отменя отчуждаването след възстановяване на полученото обезщетение. Когато имотът е отчужден с решение на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1, областният управител изпраща искането на министъра на регионалното развитие и благоустройството, който предлага на Министерския съвет да отмени изцяло или частично решението по чл. 34а, ал. 1.

(2) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Ако одобреният подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, бъде отменен от съда, а новият влязъл в сила подробен устройствен план не засяга отчуждени вече имоти, бившият собственик на имота може да направи искане до областния управител за отмяна на отчуждаването. Областният управител изпраща искането на министъра на регионалното развитие и благоустройството, който предлага на Министерския съвет да отмени изцяло или частично решението по чл. 34а, ал. 1. Министерският съвет приема решението по чл. 34а, ал. 1 след възстановяване на полученото обезщетение.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) В случаите по ал. 1 и 2 държавата дължи на собственика обезщетение за нанесените вреди.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Държавата има право да получи по-малката стойност между направените разходи и увеличената стойност на имота за извършените междуременно от нея подобрения в имота.

Чл. 41. (1) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.) Когато отчуждените имоти са обременени с вещни тежести, се спазват следните правила:

1. дължимото парично обезщетение в частта му до размера на обезпеченото с ипотека вземане се плаща на ипотекарния кредитор, доколкото вземането му не се предшества от друго такова с предимство за удовлетворение;

2. (изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.) при наложена върху имота друга вещна тежест дължимото парично обезщетение се внася в търговска банка и служи за обезпечаване на съответното вземане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.)

(3) Държавата придобива недвижимите имоти, отчуждени по този закон, без тежести.

Раздел II.

Обезщетение за ползване на имот - частна собственост (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., обявен за противоконституционен с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г.)

Чл. 41а. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., обявен за противоконституционен с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г.) (1) Когато решението за отчуждаване не е влязло в сила, но подробният устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, е влязъл в сила, има издадено разрешение за строеж и е изплатено определеното в акта за отчуждаване обезщетение, инвеститорът на обекта може да влезе във владение на имота или на части от имота, намиращи се извън урбанизирана територия, с изключение на случаите, в които се отчуждава имот, който е единствено жилище, и да започне строителство след заплащане на парично обезщетение при условията и по реда на този закон.

(2) Инвеститорът на обекта дължи обезщетение на собствениците на имотите по ал. 1 от датата на влизане във владение на имота до влизането в сила на решението за отчуждаване.

(3) Когато имотът е земеделска земя, обезщетението по ал. 2 включва доходите, които би получил собственикът на имота от реализация на продукцията, ако имотът се обработва, или арендното плащане, което е трябвало да получи за отдадената под аренда земя.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г.) Когато имотът е горска територия, обезщетението по ал. 2 включва доходите, които би получил собственикът на имота от продажбата на дървесината при наличието на издадено от компетентните по Закона за горите органи разрешително за сеч и извоз и от продажба на вещите от страничните ползвания, представляващи стопанска дейност, когато има издадено писмено разрешително.

(5) Когато имотът е търговски, производствен или селскостопански обект, обезщетението по ал. 2 включва печалбата, която би реализирал собственикът на имота, определена на база реализираната печалба от обекта от предходната година или от предходните тримесечие или месец, ако обектът е нов.

(6) Когато се засягат сгради, които са с предназначение, различно от посоченото в ал. 5, обезщетението включва печалбата, която би реализирал собственикът на имота от отдаването му под наем.

Чл. 41б. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., обявен за противоконституционен с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г.) (1) Въводът на инвеститора във владение на имота се извършва по негово искане от областния управител или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г.) Преди въвода се съставя протокол, в който се описва фактическото състояние на имота от комисия, която включва представител на областния управител и на инвеститора, а когато се отнася за земеделска земя или горска територия - и на Министерството на земеделието и храните или неговите структури. В състава на комисията се включва и оценител, вписан в регистъра към Камарата на независимите оценители, в зависимост от предназначението на имота.

(3) Областният управител издава заповед, с която определя състава на комисията и посочва вида, местонахождението и номера на имота, собственика на имота и датата и часа на извършване на описа на имота.

(4) Заповедта се връчва на собственика на имота по реда на Административнопроцесуалния кодекс не по-късно от 7 дни преди датата, на която ще се извърши описът.

(5) Протоколът се подписва от членовете на комисията и от собственика на имота. При отказ на собственика да подпише протокола това обстоятелство се удостоверява с подписите на

двама свидетели, като в протокола се вписват трите им имена, точен адрес и единен граждански номер. В случаите по изречение второ протоколът се смята за връчен от датата на съставянето му.

(6) Когато собственикът на имота е надлежно уведомен за извършване на описа и не се яви, действията се извършват и протоколът се съставя в негово отсъствие. Копие от протокола се връчва на собственика по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Фактическите констатации, отразени в протокола, се приемат за верни до доказване на противното.

Чл. 41в. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., обявен за противоконституционен с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г.) (1) Собственикът на имота е длъжен в 14-дневен срок от връчването на протокола по чл. 41б, ал. 5 и 6 да представи пред областния управител всички писмени доказателства, с които разполага и които са относими към размера на определяне на дължимото обезщетение по чл. 41а, ал. 2.

(2) При отсъствие на собственика от страната или при невъзможност да бъде открит доказателствата относно обстоятелствата, относими към размера на определяне на дължимото обезщетение по чл. 41а, ал. 2, се събират по реда на Гражданския процесуален кодекс, глава четиринадесета, раздел VII "Обезпечение на доказателства".

(3) Дължимото обезщетение се определя въз основа на констатациите, направени в протокола, и останалите писмени доказателства от оценителя, участвал в комисията, като при обективна невъзможност се заменя от областния управител с друг оценител, отговарящ на условията на чл. 41б, ал. 2.

(4) В случаите по чл. 41а, ал. 3 и 4 размерът на обезщетението се определя за една година и се дължи ежегодно до влизане в сила на решението за отчуждаване.

(5) В случаите по чл. 41а, ал. 5 и 6 размерът на обезщетението се определя за един месец и се дължи ежемесечно до влизане в сила на решението за отчуждаване.

(6) Размерът на обезщетението по ал. 4 и 5 се определя в едномесечен срок от изтичане на срока по ал. 1.

(7) Обезщетението по ал. 4 се заплаща ежегодно до десети февруари, а по ал. 5 - ежемесечно до десето число.

Чл. 41г. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., обявен за противоконституционен с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г.) (1) Областният управител издава заповед, с която определя размера на дължимото обезщетение съгласно чл. 41в, ал. 3 и посочва вида, местонахождението и собственика на имота.

(2) Заповедта се връчва на собственика на имота и на инвеститора на обекта по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Определеното в заповедта обезщетение за първата година, съответно за първия месец, се заплаща от инвеститора на обекта в 14-дневен срок от връчването на заповедта.

(4) След заплащане на обезщетението по ал. 3 инвеститорът на обекта се въвежда във владение от областния управител по местонахождение на имота. Областният управител насрочва ден и час за въвода и уведомява собственика и инвеститора на обекта. Протоколът за въвода се изготвя на място от областния управител. Ако собственикът не напусне доброволно имота, той се отстранява принудително.

(5) Инвеститорът се въвежда във владение на имота и когато недвижимият имот е във владение на трето лице.

(6) Собственикът на имота може да оспори размера на обезщетението пред съответния административен съд в 14-дневен срок от връчване на заповедта. Оспорването не спира

изпълнението на заповедта.

(7) В 7-дневен срок от получаването на жалбата областният управител изпраща жалбата в съда заедно със становище по нея и всички необходими доказателства.

(8) Съдът призовава задължително инвеститора на обекта.

(9) В 5-дневен срок от получаването на жалбата съдът се произнася в закрито заседание по допускане на посочените и представените от страните доказателства и насрочва делото след 15 дни. При призоваването не се прилагат правилото на чл. 56, ал. 3 и срокът по чл. 199 от Гражданския процесуален кодекс.

(10) Сроковете по ал. 9 се прилагат и при отлагане на делото.

(11) Съдът обявява решението в 7-дневен срок след заседанието, в което е приключило разглеждането на делото. Решението на съда е окончателно.

(12) Съдът назначава за вещи лица оценители, които отговарят на изискванията на този закон.

(13) Когато съдът е постановил по-висок размер на обезщетението, инвеститорът изплаща на собственика разликата заедно със законните лихви върху нея в едномесечен срок.

Чл. 41д. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., обявен за противоконституционен с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г.) **Разходите по описа на имота и изготвянето на оценката са за сметка на инвеститора на обекта.**

Чл. 42. (Обявен за противоконституционен с РКС № 6 от 2013 г. - ДВ, бр. 65 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) По отчуждителните производства, обезщетенията и сделките за придобиване на собственост и на вещни права по тази глава не се събират данъци и такси.

Раздел III.

Обезщетение при отчуждаване на земеделски земи и горски територии (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г.)

Чл. 42а. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г.) Когато за задоволяване на държавни нужди, които не могат да бъдат задоволени по друг начин за изграждане на национален обект, следва да бъдат отчуждени принудително имоти - частна собственост, представляващи земеделски земи или горски територии, като равностойно обезщетение може да се предостави имот - частна държавна собственост, от държавния поземлен фонд и от горските територии - държавна собственост.

(2) Не се допуска имотно обезщетяване, когато отчуждаваният имот е с размери, по-малки от 3 дка за ниви, 2 дка за ливади, 1 дка за трайни насаждения и 1 дка за гора.

Чл. 42б. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г.) След изготвяне на проекта на подробен устройствен план за изграждане на национален обект инвеститорът на обекта предоставя на министъра на земеделието и храните информация за площта и характеристиките на засегнатите от плана имоти и доказателства, че компетентния орган по чл. 124а, ал. 4 от Закона за устройството на територията е разрешил изработването на подробен устройствен план за изграждане на национален обект.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г.) В едномесечен срок от

получаване на информацията по ал. 1 министърът на земеделието и храните уведомява инвеститора на обекта за площта и характеристиките на земеделските земи от държавен поземлен фонд и горските територии - държавна собственост, които могат да бъдат предоставени като обезщетение.

(3) След получаване на информацията по ал. 1 не могат да се извършват разпоредителни сделки и да се сключват договори за аренда или наем за срок, по-дълъг от една година, за имотите, които могат да се предоставят като обезщетение.

Чл. 42в. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г.) При наличие на свободни земеделски земи и горски територии по чл. 42б, ал. 2 и след одобряване на подробния устройствен план инвеститорът на обекта прави искане до министъра на земеделието и храните за предоставяне на земеделски земи като обезщетение от държавния поземлен фонд и от горски територии - държавна собственост.

(2) Към искането се прилага:

1. одобреният подробен устройствен план;

2. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) оценка за стойността на имотите, засегнати от плана, определена по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи - за земеделски земи, и наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите - за горските територии;

3. данни за начина на трайно ползване, категорията и площта на имотите, предмет на отчуждаване, произход и функции на горите.

(3) В едномесечен срок от получаване на искането по ал. 1 министърът на земеделието и храните предоставя на инвеститора скици или проект на скица на имотите, които могат да се предоставят за обезщетение, съдържащи данни за начина на трайно ползване, категорията и площта на имотите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) След получаване на информацията по ал. 3 инвеститорът изготвя план за обезщетение с конкретните имоти, които се предоставят на отделните собственици, и оценка на имотите, които се предоставят като обезщетение, изготвена по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи - за земеделски земи, или наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите - за горските територии.

Чл. 42г. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Министърът на регионалното развитие и благоустройството, министърът на финансите и министърът на земеделието и храните правят предложение до Министерския съвет за отчуждаване на имоти - частна собственост, представляващи земеделски земи или горски територии.

(2) Към предложението за отчуждаване по ал. 1 се прилагат:

1. копие на влязъл в сила подробен устройствен план, предвиждащ изграждане на обект с национално значение;

2. характеристика, вид, местонахождение, размер на имотите, данни за собствениците и документи за собственост на отчуждаваните имоти;

3. характеристика, вид, местонахождение и размер на всеки от имотите, които се предоставят като обезщетение, и собствениците, на които се предоставят;

4. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) оценки на отчуждаваните и предоставяните като обезщетение имоти, определени по реда на наредбата по

чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, съответно по реда на наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите;

5. финансова обосновка на предложението за отчуждаване.

Чл. 42д. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) В решението на Министерския съвет за отчуждаването се посочва националният обект, за изграждането на който се отчуждават имотите, видът, местонахождението, размерът и характеристиките на отчуждаваните имоти, собствениците на всеки от имотите, видът, местонахождението, размерът и характеристиките на имотите, които се предоставят като обезщетение, стойността на отчуждавания и предоставения като обезщетение имот, определени по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи - за земеделски земи, и наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите - за горските територии.

Чл. 42е. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) При обжалване на решението за отчуждаване на Министерския съвет относно равностойността на обезщетението съдът присъжда разликата в пари, когато стойността на предоставения като обезщетение имот е по-ниска от стойността на отчуждения имот, определени по реда на наредбите по чл. 42г, ал. 2, т. 4.

Чл. 42ж. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) Имотът се смята за отчужден след влизане в сила на акта за отчуждаване.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.)

Чл. 42з. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Когато като обезщетение се предоставя равностоеен имот, решението на Министерския съвет подлежи на вписване в имотния регистър след влизането му в сила. Решението, придружено със скица, удостоверява правото на собственост и има силата на констативен нотариален акт за собственост върху имота.

Чл. 42и. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Разходите по изготвянето на оценките по този раздел са за сметка на инвеститора на обекта.

Глава четвърта.

ПРИДОБИВАНЕ И РАЗПОРЕЖДАНЕ С ИМОТИ И ВЕЩИ - ЧАСТНА ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 32 ОТ 2005 Г.)

Чл. 43. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) Държавата може да придобива имоти чрез покупка, замяна, дарение, делба, възмездно или безвъзмездно учредяване на вещни права, завещание или чрез други начини, определени в закона.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Държавата се разпорежда с имоти - частна държавна собственост, на база оценки на имотите, извършени от независим оценител, не по-ниски от данъчните им оценки, чрез продажба, замяна, делба, възмездно или безвъзмездно учредяване на ограничени вещни права, както и чрез апортиране на имоти и вещи в капитала на търговски дружества, в които държавата е едноличен собственик на капитала. Имоти и вещи -

частна държавна собственост, се апортират в капитала на търговски дружества, в които държавата не е едноличен собственик, само когато останалите съдружници/акционери са определени по реда на чл. 33 - 39 от Закона за публично-частното партньорство, освен когато са община или публичноправна организация.

(3) Не могат да се апортират имоти и вещи - собственост на търговски дружества, включени в приложение № 1 към чл. 3, ал. 1 "Списък на търговските дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала или обособени части от тях" на Закона за приватизация и следприватизационен контрол.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон могат да се разпореждат с придобитите и предоставените им имоти - частна държавна собственост, с разрешение на министъра, упражняващ правата на собственост на държавата, при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона. Когато данъчната оценка на имота или правото на строеж е над 500 000 лв., разпореждането се извършва от министъра, който упражнява правата на държавата в предприятието, след решение на Министерския съвет.

Чл. 43а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) С решение на Министерския съвет се възлага на министър, ръководител на друго ведомство или областен управител да сключи договор за покупка на имот или на част от имот за прекратяването на съсобствеността между държавата и физически и/или юридически лица или за учредяване на ограничено вещно право в полза на държавата.

Чл. 43б. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Областният управител приема дарението на имот, ограничено вещно право или движима вещ в полза на държавата и сключва договор. Когато дарението се прави в полза на министерство, друго ведомство или юридическо лице на бюджетна издръжка, договарят се сключва от министъра, ръководителя на другото ведомство или ръководителя на юридическото лице на бюджетна издръжка.

Чл. 43в. (1) (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., предишен текст на чл. 43в - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Завещание или завет, направен в полза на държавата, се приема от областния управител. В случаите, когато завещанието или заветът е направен в полза на министерство, друго ведомство или юридическо лице на бюджетна издръжка, завещанието или заветът се приема от министъра, ръководителя на другото ведомство или юридическото лице на бюджетна издръжка.

(2) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Когато предмет на завещанието или завета по ал. 1 са имоти и/или движими вещи, които се намират извън страната, приемането на завещанието или завета се извършва с решение на Министерския съвет.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 05.03.2010 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Продажбата на имоти - частна държавна собственост, с данъчна оценка над 10 000 лв. се извършва от Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол по реда на Закона за приватизация и следприватизационен контрол.

(2) (Нова - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 05.03.2010 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Продажбата на имоти - частна държавна собственост с данъчна оценка до 10 000 лв., се извършва от областния управител по местонахождението на имота при условията и по реда, определени в закона и правилника за прилагане на закона.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 05.03.2010 г., изм. - ДВ, бр. 87 от

2010 г.) Извън случаите по ал. 1 и 2 и по чл. 43, ал. 2 и 4 продажбата на земя или съответни идеални части от земя - частна държавна собственост, на лица, притежаващи собственост върху законно построена сграда, изградена върху нея, се извършва от областния управител по местонахождението на имота без търг по ред, определен с правилника за прилагане на закона. Продажната цена се определя по реда на правилника за прилагане на закона.

Чл. 44а. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) (1) Не може да се извършва замяна на имот - частна държавна собственост, или на право на строеж върху имот - частна държавна собственост, на територията на страната с имот или с право на строеж - собственост на физически лица или на юридически лица, освен в случаите, посочени в закона.

(2) Замяна на имот - частна държавна собственост, или на право на строеж върху имот - частна държавна собственост, с имот или с право на строеж - собственост на физически лица или на юридически лица, може да се извършва, когато тя е:

1. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) способ за прекратяване на съсобствеността на държавата и на физически или юридически лица;

2. (изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) способ за изпълнение на задължения, произтичащи от международен договор;

3. (нова - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) между държавата и общината;

4. (нова - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) предвидена в други случаи, определени в закон.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) В случаите по ал. 2 замяната се извършва от областния управител по местонахождението на имота - частна държавна собственост. Замяната се извършва на базата на оценки на заменяемите имоти, извършени от независим оценител, на цени, не по-ниски от данъчните им оценки.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Когато данъчната стойност на имота - частна държавна собственост, или на правото на строеж върху имот - частна държавна собственост, е над 500 хил. лв., замяната се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството. Въз основа на решението на Министерския съвет министърът на регионалното развитие и благоустройството издава заповед и сключва договор за замяна.

(5) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Замяната на имот - частна държавна собственост, предоставен за управление на Министерството на отбраната, чиято данъчна стойност надхвърля 500 000 лв., се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на отбраната. Въз основа на решението на Министерския съвет министърът на отбраната издава заповед и сключва договор за замяна.

Чл. 45а. (Нов - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) Прекратяването на съсобствеността между държавата и физически или юридически лица върху имот чрез продажба на частта на държавата се извършва от областния управител по местонахождение на имота. Ако частта на държавата е предоставена за управление на ведомство, се изисква и становище на ръководителя на ведомството. Прекратяването на съсобствеността се извършва на база пазарна оценка на съответния дял, извършена от независим оценител, на цена не по-ниска от данъчната оценка на имота.

(2) При прекратяването на съсобствеността между държавата и общините чрез продажба на частта на държавата оценката се възлага само от областния управител.

(3) Когато държавата е собственик на постройка, изградена върху чужда земя, на собственика на земята се предлага да я закупи по пазарна цена, определена от независим оценител, която не може да бъде по-ниска от данъчната оценка на имота.

Чл. 46. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) Не могат да придобиват чрез покупко-продажба или замяна недвижими имоти - частна държавна собственост, предоставени за управление на съответните ведомства:

1. министър-председателят и заместник министър-председателите;
2. министрите и заместник-министрите;
3. народните представители;
4. председателите на държавни агенции и заместниците им;
5. председателите и членовете на държавните комисии;
6. изпълнителните директори на изпълнителните агенции и заместниците им;
7. ръководителите на държавни институции, създадени със закон или постановление на Министерския съвет;
8. главните секретари на Народното събрание, на Министерския съвет, на администрацията на президента, на министерствата и на държавните институции по т. 4, 5, 6 и 7;
9. областните управители и заместниците им;
10. членовете на политическите кабинети на министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите, както и експертните и техническите сътрудници към тях;

11. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) директорите на дирекции в администрациите на централните и териториалните органи на държавната власт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Държавни служители и служители по трудово правоотношение в администрацията, както и военнослужещи могат да придобиват без търг недвижими имоти - жилища, ателиета и гаражи - частна държавна собственост, предоставени за управление на съответните ведомства, ако имат най-малко три години стаж в съответната администрация, съответно в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната или в Българската армия и отговарят на условията, предвидени в правилника за прилагане на закона.

(3) В случаите по ал. 2 продажбите се извършват по цени, не по-ниски от данъчните оценки на имотите.

Чл. 46а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2004 г., отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

Чл. 46б. (Нов - ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

Чл. 47. (1) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Учредяването на ограничени вещни права върху имот - частна държавна собственост, чиято данъчна стойност надхвърля 500 хил. лв., се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството, освен в случаите по

Закона за публично-частното партньорство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В случаите по ал. 1 въз основа на решението на Министерския съвет министърът на регионалното развитие и благоустройството провежда търг при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, след което издава заповед и сключва договор.

(3) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Продажбата на имот - частна държавна собственост, предоставен за управление на Министерството на отбраната, чиято данъчна стойност надхвърля 500 000 лв., се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на отбраната. Въз основа на решението на Министерския съвет министърът на отбраната провежда търг при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, след което издава заповед и сключва договор за продажба.

Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 05.03.2010 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Разпореждането с имоти - частна държавна собственост, с изключение на продажбата по реда на чл. 44, ал. 1, се извършва със заповед на областния управител, в случаите по чл. 45, ал. 4 и чл. 47, ал. 2 - на министъра на регионалното развитие и благоустройството, а в случаите по чл. 45, ал. 5 и чл. 47, ал. 3 - на министъра на отбраната. Въз основа на заповедта се сключва договор.

(2) Договорите, чрез които държавата придобива имоти и се разпорежда с имоти - частна държавна собственост, се сключват в писмена форма и се вписват по разпореждане на съдията по вписванията по местонахождението на имота.

Чл. 49. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 05.03.2010 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Продажбата на държавни жилища, ателиета и гаражи с изключение на случаите по чл. 46, ал. 2 се извършва от областния управител по местонахождението на имота след провеждането на търг по реда на чл. 44, ал. 2.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) При условията и по реда на ал. 1 се извършва и продажбата на държавни жилища, ателиета и гаражи, които са били предоставени на закрити ведомства, освен ако в акта за ликвидация е установено друго.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Свободни от наематели държавни жилища, ателиета и гаражи, които не са предоставени на ведомства, се разпределят от областния управител между ведомствата съобразно доказаните им потребности.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

Чл. 50. (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

Чл. 51. (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

Чл. 52. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Замяната на държавни ведомствени жилища, ателиета и гаражи с жилища, ателиета и гаражи - собственост на работниците или служителите на ведомството, се извършва от областния управител със съгласието на министъра или

ръководителя на ведомството при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, и на цени, не по-ниски от данъчната оценка.

Чл. 53. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 57 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Разпореждането при условията на чл. 46, ал. 2 с жилища, ателиета и гаражи, предоставени за управление на Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи, се извършва от ръководителя на съответното ведомство по ред, определен от Министерския съвет.

Чл. 54. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Безвъзмездно прехвърляне на собственост върху имот - частна държавна собственост, се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството. Областният управител сключва договор за безвъзмездното прехвърляне, който се вписва в службата по вписванията.

(2) Исканията за безвъзмездно прехвърляне по ал. 1 се правят чрез областния управител, който дава мотивирано становище.

Чл. 55. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Доброволна делба на съсобствен между държавата и физически или юридически лица имот се извършва по предложение на съсобствениците до областния управител, съответно до министъра или ръководителя на ведомството, на което е предоставен имотът. Предложение за доброволна делба до останалите съсобственици може да направи областният управител, министърът или ръководителят на ведомството, на което е предоставен имотът.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Доброволната делба по ал. 1 се извършва от областния управител с предварително писмено съгласие на ръководителя на ведомството, на което имотът е предоставен за управление.

(3) Доброволната делба се извършва въз основа на заповед на областния управител и договор за делба между съделителите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Органът по ал. 2 не дава съгласие за извършване на доброволна делба, когато тя не е в интерес на държавата.

Чл. 56. (1) (Доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Възмездно право на ползване върху имот - частна държавна собственост, се учредява със заповед на областния управител за срок не по-дълъг от 10 години след провеждане на търг при условия и по ред, определени от Министерския съвет, освен в случаите по Закона за публично-частното партньорство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Безвъзмездно право на ползване върху имот - частна държавна собственост, може да се учреди за срок не по-дълъг от 10 години със заповед на областния управител в полза на общини за изпълнение на техните функции или за трайно задоволяване на обществени потребности от местно значение, както и в полза на други лица, след решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството. Ползвателите не могат да използват имота за извършване на търговска дейност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Със заповедта на областния управител се определят начинът и условията за учредяване правото на ползване - възмездно или безвъзмездно. Когато правото на ползване се учредява възмездно или при определени условия, в заповедта се посочва цената му, съответно условията, определени въз основа на резултатите от търга.

(4) Въз основа на заповедта областният управител сключва договор.

Чл. 57. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) Правата на собственост на държавата в търговски дружества се упражняват от Министерския съвет или от министрите съобразно отрасловата им компетентност.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Държавата може да учредява и да участва в учредяването на акционерни дружества и на дружества с ограничена отговорност по решение на Министерския съвет, освен в случаите по чл. 57а, ал. 1.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Държавата може да апортира имоти и вещи - частна държавна собственост, в капитала на търговски дружества въз основа на решение на Министерския съвет по предложение на съответния министър или при условията и по реда на Закона за публично-частното партньорство.

Чл. 57а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) (1) Държавата, държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон и търговските дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала може да учредяват или да участват в търговски дружества, чийто капитал не е изцяло тяхна собственост, само когато останалите съдружници/акционери са определени по реда на чл. 33 - 39 от Закона за публично-частното партньорство. За устава/дружествения договор на тези търговски дружества се прилага чл. 52, ал. 2 от Закона за публично-частното партньорство.

(2) Държавните предприятия и търговските дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала може да сключват договори за съвместна дейност или да участват в граждански дружества с лица, които не са община или публичноправна организация, само когато съответното лице е определено по реда на чл. 33 - 39 от Закона за публично-частното партньорство.

(3) Алинеи 1 и 2 не се прилагат:

1. когато съдружници/акционери са община или публичноправна организация;
2. когато съдружниците/акционерите са определени след процедура за приватизация, за предоставяне на концесия или друга процедура, определена със закон;
3. за публичните акционерни дружества;
4. за дружествата, учредени в изпълнение на международен договор или междуправителствено споразумение.

(4) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2015 г.) Правилата по ал. 1 и 2 за избор на частен партньор не се прилагат, когато държавни предприятия и търговски дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала участват в търговски дружества, сключват договори за съвместна дейност или участват в граждански дружества, в случаите:

1. когато това е с цел участие в процедура за възлагане на обществена поръчка, друга процедура за избор на изпълнител за услуга, строителство или доставка или за изпълнение на обществена поръчка или друга услуга, доставка или строителство;
2. на участие в дружества, които получават финансиране със средства от Европейския съюз, когато сключването на споразумение е поставено като условие от финансиращата институция.

(5) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2015 г.) Договорите за съвместна дейност по ал. 4 се сключват и дружествата по ал. 4 се създават със срок - до изпълнение на целта или до прекратяването на договора за възлагане на съответната услуга, строителство или доставка, като публичният партньор няма право да участва с непарична вноска.

Чл. 58. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Право на строеж върху имот - частна държавна собственост, се учредява безсрочно или за определен срок със заповед на областния управител.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Право на строеж се учредява възмездно от областния управител по местонахождението на имота след провеждане на търг при условия и по ред, определени от Министерския съвет или при условията и по реда на Закона за публично-частното партньорство. В условията на търга може да се предвиди заплащането на правото на строеж да се извърши чрез равностойно имотно обезщетение в новопостроената сграда на база оценка, извършена от независим оценител.

(3) Въз основа на заповедта областният управител сключва договор.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Въз основа на решение на Министерския съвет областният управител учредява безвъзмездно право на строеж в полза на общини за изпълнение на техните функции или за трайно задоволяване на обществени потребности от местно значение, както и в полза на други лица в случаите, предвидени със закон, за трайно задоволяване на обществени потребности. Лицата, в полза на които е учредено безвъзмездно право на строеж, не могат да използват изградения обект за извършване на търговска дейност.

(5) (Нова - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Когато учреденото право на строеж е с определен срок, след изтичането на срока, за който е учредено, построенният обект преминава безвъзмездно в собственост на държавата.

Чл. 59. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Право на надстрояване или пристрояване върху съществуваща сграда, изградена върху държавна земя, се учредява при условията и по реда на чл. 58, ал. 2 и 3.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

Чл. 60. (Изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Договорите за учредяване на ограничени вещни права върху имоти - частна държавна собственост, се вписват в службата по вписванията по местонахождението им.

Чл. 61. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Разпореждането с движими вещи - частна държавна собственост - машини, съоръжения, оборудване, транспортни средства и стопански инвентар, предоставени на ведомства, се извършва възмездно от ръководителя на ведомството.

Чл. 62. Разпореждането с движими вещи на закрити ведомства се извършва от министъра на финансите, освен ако в акта за ликвидация е установено друго.

Чл. 63. (1) Безвъзмездно прехвърляне на собственост върху движими вещи на юридически лица и други организации на бюджетна издръжка се извършва от областния управител, съответно от ръководителя на ведомството.

(2) Безвъзмездно прехвърляне на собственост върху движими вещи над определена от Министерския съвет стойност се извършва по реда на ал. 1 със съгласието на министъра на финансите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Движими вещи - частна държавна собственост, могат да се прехвърлят безвъзмездно в собственост на Българския Червен кръст по реда на ал. 1 и 2.

Чл. 64. (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Продажбата на излишни и негодни движими вещи, както и на придобити материали от разчистване на строителни площадки, се извършва чрез търг или на стоковите борси.

(2) Условието и редът за провеждане на търга по ал. 1 се определят от министъра на финансите.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

Чл. 65. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

Глава пета.

НАДЗОР И АКТУВАНЕ НА ИМОТИТЕ - ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ

Чл. 66. (1) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Управлението и разпореждането с имоти - държавна собственост, се извършват под методическото ръководство на министъра на регионалното развитие и благоустройството, а с движимите вещи - държавна собственост - на министъра на финансите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

Чл. 67. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) В министерствата, другите ведомства и областните администрации може да се създават звено "Държавна собственост" и звено "Управление на собствеността".

Чл. 68. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) За имотите - държавна собственост, се съставят актове за държавна собственост.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Министърът на регионалното развитие и благоустройството утвърждава отделни образци на актове за държавна собственост за имотите - изключителна, публична и частна държавна собственост.

(3) Актовете за държавна собственост се съставят и за имоти, собственост на българската държава извън страната.

(4) Не се съставят актове за държавна собственост за временните постройки, пътната мрежа, коритата на реки и дерета, освен ако в специален закон е предвидено друго.

Чл. 69. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от

28.11.2014 г.) Актовете за обекти и имоти - изключителна държавна собственост, се съставят в два екземпляра от звено "Държавна собственост" на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Актовете се подписват от съставителя и се утвърждават от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Първият екземпляр се съхранява в звено "Държавна собственост", а вторият се изпраща на областния управител по местонахождение на имота. Препис от акта се изпраща на Агенцията по геодезия, картография и кадастър.

Чл. 70. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Актовете за публична и частна държавна собственост се съставят в два екземпляра от звено "Държавна собственост" при областния управител. Актовете се подписват от съставителя и се утвърждават от областния управител. Двата екземпляра се представят в службата по вписванията в 14-дневен срок от утвърждаването, като след вписването първият екземпляр се съхранява в звено "Държавна собственост". На Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на лицата, които ползват имота, се предоставят преписи след вписване на съответния акт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Актовете за държавна собственост на имоти, свързани с класифицирана информация, представляваща държавна тайна, или със сигурността и отбраната на страната, се съставят в два екземпляра от звено "Държавна собственост" на съответното министерство или ведомство, което управлява имота. Те се подписват от съставителя и се утвърждават от министъра или от ръководителя на ведомството. Първият екземпляр се съхранява в съответното министерство или ведомство, вторият се изпраща по установения ред на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, а препис се изпраща на съответния областен управител. За тези актове се създават отделни регистри.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Актовете за държавна собственост за имоти - собственост на българската държава извън страната, се съставят в Министерството на финансите в три екземпляра по образец, утвърден от министъра на регионалното развитие и благоустройството. Актовете се подписват от съставителя и се утвърждават от министъра на финансите. Първият екземпляр се съхранява в Министерството на финансите, вторият - в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, третият - в Министерството на външните работи, а препис от акта се изпраща на ползвателя на имота.

(4) Към актовете за държавна собственост се прилагат документите, установяващи правото на собственост на държавата.

Чл. 71. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) При влизане в сила на кадастрална карта за имотите - държавна собственост, се съставят нови актове за държавна собственост, в които се посочват номерът и датата на предходно съставените актове за държавна собственост и данните по чл. 60, т. 1 - 7 от Закона за кадастър и имотния регистър.

(2) Когато при влизане в сила на подробни устройствени планове за райони, в които няма влязла в сила кадастрална карта, както и при изменение в подробните устройствени планове, в кадастралната карта (кадастрален план), в плановете за земеразделяне, в лесоустройствените планове и в други планове, свързани с възстановяването на правото на собственост, се образуват нови поземлени имоти, за всеки новообразуван поземлен имот се съставя нов акт за държавна

собственост, в който се посочват номерът и датата на предходно съставения акт. За новообразуваните имоти, попадащи в територии с одобрена кадастрална карта, се прилага редът по ал. 1.

(3) Номерът и датата на новосъставените актове по ал. 1 и 2 се отбелязват и в предходно съставените актове и в съответните регистри.

(4) Новосъставените актове по ал. 1 и 2 се вписват в службата по вписванията.

(5) Копие от акта по ал. 4 се изпраща в Агенцията по геодезия, картография и кадастър.

(6) В случаите по ал. 1 и 2 ведомствата не заплащат такса за издаването на скици и предоставянето на справки за имотите - държавна собственост, от Агенцията по геодезия, картография и кадастър.

Чл. 72. (1) (Предишен текст на чл. 72 - ДВ, бр. 17 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

(2) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) При установяване на явна фактическа грешка в акт за държавна собственост се съставя акт за поправка на акта. Актът за поправка на акта за държавна собственост се вписва в службата по вписванията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Номерът и датата на акта за поправка на акт за държавна собственост се отбелязват в акта, който е поправен, и в съответните регистри.

Чл. 73. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) В акта за държавна собственост се отбелязват действията по управление или разпореждане с имота, както и предоставянето им на концесия или по договор за публично-частно партньорство.

Чл. 74. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Актовете за държавна собственост и актовете за поправката им се вписват с последователни номера в регистъра, подшиват се в актови книги и се съхраняват в съответното звено "Държавна собственост".

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Актовете за държавна собственост на имоти, които са престанали да бъдат собственост на държавата, или за имоти, за които са съставени нови актове, се съхраняват по начина, предвиден в ал. 1, като в тях се отбелязва съответното обстоятелство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) При промяна в статута на имот - държавна собственост, по чл. 6 се съставя нов акт за държавна собственост, който се вписва в службата по вписванията.

Чл. 74а. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) За вписването в службата по вписванията на актове за държавна собственост и на актове за поправка на актове за държавна собственост не се заплаща такса.

Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В министерствата, ведомствата и областните администрации, които съставят актове за държавна собственост, се създават главен регистър и спомагателни регистри по образец, утвърден от министъра на регионалното развитие и благоустройството. Главният регистър и спомагателните регистри се водят от длъжностно лице, оправомощено от

министъра, ръководителя на ведомството или областния управител.

Чл. 76. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Актовете за държавна собственост, главният регистър и спомагателните регистри се съхраняват безсрочно.

Чл. 77. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Актовите книги за имотите - държавна собственост са общодостъпни и всеки може да иска справка по тях при условия и по ред, определени с правилника за прилагането на закона.

Чл. 78. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имоти, неправилно актувани като държавна собственост, както и имоти, основанието за актуване на които е отпаднало, се отписват от актовете книги със заповед на областния управител и се предават на собственика. Промяната на собствеността подлежи на вписване.

(2) (Нова - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 05.03.2010 г.) Отписването на имоти, придобити по силата на приватизационен договор за продажба на обособена част от имуществото на търговски дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала, както и на имоти - собственост на дружества, чиито акции или дялове са били предмет на приватизационни договори за продажба, по които Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол осъществява следприватизационен контрол, се извършва със заповед на областния управител след представяне на удостоверение, издадено от Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол за липса на задължения, произтичащи от неизпълнение на приватизационния договор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 05.03.2010 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Отписването на имоти - публична държавна собственост, и на имоти, които са свързани с класифицирана информация, представляваща държавна тайна или със сигурността и отбраната на страната, се извършва със заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството след вземане мнението на съответното ведомство, което управлява имота.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 05.03.2010 г.) Отписването на имоти - собственост на българската държава извън страната, се извършва със заповед на министъра на финансите по предложение на министъра на външните работи.

Чл. 79. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2008 г.)

(2) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2008 г.)

(3) Споровете за материално право се решават по съдебен ред.

Чл. 80. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имот - държавна собственост, който се владее или държи без основание, който се ползва не по предназначение или нуждата от който е отпаднала, се изнемва въз основа на заповед на областния управител, въз основа на мотивирано искане на съответния министър или ръководител на ведомство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Заповедта на областния управител за изнемването на имота се изпълнява по административен ред със съдействието на полицията.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.) Заповедта по ал. 1 подлежи на

обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпореди друго.

Чл. 80а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Имот - държавна собственост, предоставен за ползване и управление на Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на подчинение на министъра на отбраната, който се владее или държи без основание или на отпаднало основание от друго физическо или юридическо лице, или който се ползва не по предназначение, се изема въз основа на заповед на министъра на отбраната.

(2) Заповедта на министъра на отбраната за изземването на имота се изпълнява по административен ред със съдействието на органите на военната полиция.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.) Заповедта по ал. 1 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпореди друго.

Чл. 81. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Държавните органи, кметовете на общините и полицията са длъжни да оказват необходимото съдействие на службите "Държавна собственост" за опазването и изземването на имотите - държавна собственост.

Чл. 82. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Областните управители са длъжни ежегодно до 31 март да представят в Министерството на регионалното развитие и благоустройството преписи от всички новосъставени актове за държавна собственост и актове за поправка на актове за държавна собственост, както и информация за управлението и разпореджането с имотите - държавна собственост, на територията на областта за предходната година.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Министрите или ръководителите на други ведомства, утвърдили актове по чл. 70, ал. 2, са длъжни ежегодно до 31 март да представят в Министерството на регионалното развитие и благоустройството всички новосъставени актове за държавна собственост и актове за поправка на актове за държавна собственост на имотите - държавна собственост, предоставени им за управление, за предходната година.

Чл. 82а. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) За издаване на удостоверение за наличие или липса на акт за държавна собственост, за наличие или липса на претенции за възстановяване на собствеността и на удостоверение, че имотът е отписан от актовете книги на имотите - държавна собственост, се заплащат такси в размери, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) В случаите по ал. 1 ведомствата не заплащат такса.

Чл. 82б. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) За издаване на удостоверение за данъчна оценка за имоти - държавна собственост, ведомствата не заплащат такса.

Глава шеста.

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 83. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Който без основание завземе имот - държавна собственост, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 84. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г., доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Който наруши забрана по чл. 16, ал. 1 и 7, се наказва с глоба от 500 до 2000 лв.

Чл. 85. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Който в едномесечен срок не изпълни заповедта или решението за освобождаването на имот - държавна собственост, се наказва с глоба от 5000 до 10 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 86. Който не изпълни в срок задължението по § 5 от преходните и заключителните разпоредби, се наказва с глоба от 10 до 50 лв.

Чл. 87. (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Нарушенията по чл. 83, 84 и 85 се установяват с акт на оправомощено от съответния областен управител длъжностно лице.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г.) Наказателните постановления се издават от областния управител по местонахождението на имота.

Чл. 88. Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършва по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) "Национален обект" е обект, определен като такъв със закон, както и инфраструктурни обекти: изграждане и преустройство на транспортно-комуникационни мрежи и съоръжения - пътища от републиканската пътна мрежа, железопътни линии и обекти на железопътната инфраструктура, пристанища, летища и съоръжения към тях; на други мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура - водоснабдяване, канализация, пречистване на питейни и отпадъчни води, третиране на отпадъци, електрификация, топлофикация, газификация и електронни съобщителни мрежи, определени като национални обекти с решение на Министерския съвет.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) По смисъла на този закон:

1. "Равностойно парично обезщетение" е цената на отчуждаваните имоти или на части от

имоти, определена по реда на този закон.

1а. (нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) "Равностойно имотно обезщетение" е това обезщетение, при което на собственика на отчуждавания имот се предоставя в собственост имот частна държавна собственост, представляващ земеделска земя от държавния поземлен фонд или горска територия, в която горите са с еднакъв произход и функции с отчуждаваните, в същото или съседно землище, чиято стойност, определена по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, съответно по реда на наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите, е равна или надвишава с до 20 на сто стойността на отчуждавания имот.

2. (доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г.) "Пазарни цени" са осреднените цени от всички сделки с имоти за покупко-продажба, замяна, учредяване на вещни права или прехвърляне на собственост срещу задължение за строителство, ипотека - обезпечаваша покупко-продажба на имот, продажбите чрез търг от държавни и частни съдебни изпълнители, държавните институции и общините, както и други възмездни сделки, с изключение на тези с предмет идеални части от имоти, по които поне една от страните е търговец, сключени в рамките на 12 месеца преди датата на възлагане на оценката и вписани в службата по вписванията по местонахождението на имота. Ако в рамките на 12 месеца преди датата на възлагане на оценката в службата по вписванията по местонахождението на имота са вписани повече от 20 сделки, при определяне на пазарната цена се вземат предвид последните 20 вписани сделки. Осредняването се извършва въз основа на не по-малко от две относими сделки.

2а. (нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Пазарната цена за имот, подлежащ на отчуждаване, който е включен в обхвата на урбанизирана територия съобразно действащ устройствен план, но е бил неурегулиран, преди влизането в сила, съответно преди одобряването на подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, се определя като за имот без предвидено застрояване и се съобразява с установения траен начин на фактическо ползване на имота.

3. "Оценител на имоти" е лице, което:

а) има необходимото образование и професионална квалификация за оценяване на имоти;
б) (изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) в зависимост от предназначението на имота притежава правоспособност на независим оценител по смисъла на Закона за независимите оценители за извършване на съответната оценка;

в) има поне три години професионален опит за оценяване на имоти;

г) не е служител на инвеститора, не е заинтересован от отчуждаването и не е роднина по права линия без ограничения, по сребрена линия до четвърта степен и по сватовство до втора степен на страните по отчуждаването.

4. "Имоти, намиращи се в близост до отчуждавания" са имотите, които са разположени:

а) в един и същ район в големите градове с районно деление;

б) в един и същ квартал в другите градове или населени места или селищни образувания;

в) (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 09.04.2011 г.) в едно и също землище в земеделските територии и горските територии.

5. (нова - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) "Публичноправна организация" има значението, определено в Закона за публично-частното партньорство.

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) "Ведомства" по смисъла на този закон са Народното събрание, администрацията на президента на Република България, Конституционният съд, Министерският съвет, министерствата и други държавни органи и организации на бюджетна издръжка, на които е възложено управление на държавната собственост.

§ 2а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

§ 2б. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

§ 3. Мероприятието е започнало по смисъла на чл. 40, ал. 1, ако са утвърдени архитектурните проекти и е издадено разрешение за строеж.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Наемните договори, сключени преди 1 юни 1996 г., не могат да се прекратяват на основание, посочено в чл. 24, ал. 1, т. 6 преди изменението, с изключение на случаите:

1. при едностранно прекратяване на трудовия договор от работника или служителя;
2. при прекратяване на трудовия договор по взаимно съгласие на страните или прекратяване на трудовия договор поради изтичане на уговорения срок;
3. при прекратяване на трудовия договор от работодателя без предизвестие по чл. 330 от Кодекса на труда;

4. при прекратяване на трудовия договор с работник или служител, който поради естеството на работата си задължително живее в служебни помещения;

5. при пенсиониране за изслужено време и старост, когато работникът или служителят има непрекъснат трудов стаж в съответното ведомство по-малко от 5 години;

6. (доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) когато работникът или служителят, с когото договорът за наем е прекратен на основание чл. 24, ал. 1, т. 6 преди изменението, или друг член на неговото семейство са закупили жилище от същото ведомство;

7. (доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) когато след прекратяването на договора за наем са настъпили обстоятелствата по чл. 24, ал. 1, т. 3, 4 или 8 преди изменението, както и когато лицето откаже да плаща обезщетение или системно не го плаща в срок.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Опразването на ведомствени жилища, обитавани от лица, които са работили в съответното ведомство и договорът им за наем е прекратен поради прекратяване на трудовия им договор преди 1 юни 1996 г., се извършва по реда, действащ преди тази дата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Лицата, с които договорът за наем е прекратен, плащат обезщетение в размер пазарна наемна цена, докато опразнят жилището.

§ 5. Физическите и юридическите лица, които ползват държавен имот, са длъжни в срок 6 месеца от влизането на този закон в сила писмено да уведомят службите "Държавна собственост" към областния управител по местонахождението на имота. За държавните жилища уведомлението се прави от съответните ведомства, които ги стопанисват.

§ 6. (Обявен за противоконституционен с РКС № 7 от 2001 г. - ДВ, бр. 38 от 2001 г.) За учреденото по установения ред до влизането на закона в сила безсрочно или за повече от 10 години право на ползване се прилага срокът по чл. 56, ал. 1 от датата на учредяването му. Когато срокът е изтекъл към датата на влизането на закона в сила, имотът се предава в шестмесечен срок от същата дата.

§ 6а. (Нов - ДВ, бр. 61 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 93 от 1998 г.) Разпоредбите на този закон, които се отнасят до имотите - изключителна държавна собственост, се прилагат и за обектите, върху които на основание чл. 18, ал. 2 и 3 от Конституцията на Република България държавата осъществява суверенни права, освен ако със закон не е установено друго.

§ 6б. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2011 г., в сила от 21.06.2011 г.) (1) Работници и служители на Национална компания "Железопътна инфраструктура", настанени под наем в жилища на "Холдинг Български държавни железници" - ЕАД, по съответния ред и отговарящи на изискванията на Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала (обн., ДВ, бр. 51 от 2003 г.; изм., бр. 59 от 2003 г., бр. 79 от 2005 г. - Решение № 8260 от 2005 г. на Върховния административен съд, бр. 54 от 2006 г., бр. 15 от 2007 г., бр. 103 от 2008 г., бр. 39 и 93 от 2009 г., бр. 22, 29 и 72 от 2010 г.), имат право да ги закупят по реда на същия правилник.

(2) Работници и служители на "Холдинг Български държавни железници" - ЕАД, настанени под наем в жилища на "Национална компания "Железопътна инфраструктура" по съответния ред и отговарящи на изискванията на този закон, имат право да ги закупят по реда на закона.

(3) Правата по ал. 1 и 2 имат и бивши работници и служители, които имат най-малко 10-годишен стаж в системата на "Холдинг Български държавни железници" - ЕАД, и Национална компания "Железопътна инфраструктура" и са променили работодателя си при условията на чл. 123, ал. 1 от Кодекса на труда или чиито трудови правоотношения са прекратени поради придобиване право на пенсия.

§ 6в. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) За търговските дружества с участие на държавата, на държавни предприятия и на търговски дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала, учредени до 31 декември 2012 г., се прилага чл. 52, ал. 2 от Закона за публично-частното партньорство, освен в случаите по чл. 57а, ал. 3.

§ 7. Министерският съвет приема правилник за прилагането на закона.

§ 8. Законът влиза в сила от 1 юни 1996 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНАТА
СОБСТВЕНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 63 ОТ 2003 Г., В СИЛА ОТ 16.08.2003 Г.)

§ 15. (1) Започналите производства по отчуждаване на имоти - частна собственост, се довършват по реда на този закон, освен в случаите на съдебно производство по допускане на отчуждаването.

(2) Образуваните съдебни производства по допускане на отчуждаването се довършват

при спазване на сроковете по чл. 38.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНАТА
СОБСТВЕНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 32 ОТ 2005 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 17 ОТ 2006 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 87 ОТ 2010 Г.)

§ 60. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Всички актове за държавна собственост, с изключение на актовете по чл. 69, ал. 1 и чл. 70, ал. 2 и 3, съставени по реда на закона, независимо от датата на съставянето им, се вписват по разпореждане на съдията по вписванията.

§ 62. Подадените до влизането в сила на този закон искания от юридически лица и други организации на бюджетна издръжка за безвъзмездно предоставяне на право на управление на имотите - частна държавна собственост, по реда на чл. 17 се разглеждат по досегашния ред.

§ 63. Договорите за отдаване под наем на имоти - държавна собственост, сключени до влизането в сила на този закон за срок от три години, може да бъдат удължени в рамките на срока, предвиден в закона.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНАТА
СОБСТВЕНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 17 ОТ 2006 Г.)

§ 18. Равностойното парично обезщетение по започналите производства по отчуждаване на имоти - частна собственост, към датата на влизане в сила на този закон, се определя по досегашния ред.

§ 19. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Министерството на финансите предава на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на Министерството на външните работи преписи от актовете за държавна собственост за имотите - собственост на българската държава извън страната.

§ 20. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на земеделието и горите приема съответните изменения и допълнения в наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и в наредбата по чл. 19, ал. 1 от Закона за горите.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 30 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.07.2006 Г.)

§ 44. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 38 от 2001 г. - Решение № 7 на Конституционния съд от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

.....
3. Навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".
.....

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. дял трети, § 2, т. 1 и § 2, т. 2 - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", § 9, т. 1 и 2, § 11, т. 1 и 2, § 15, § 44, т. 1 и 2, § 51, т. 1, § 53, т. 1, § 61, т. 1, § 66, т. 3, § 76, т. 1 - 3, § 78, § 79, § 83, т. 1, § 84, т. 1 и 2, § 89, т. 1 - 4, § 101, т. 1, § 102, т. 1, § 107, § 117, т. 1 и 2, § 125, § 128, т. 1 и 2, § 132, т. 2 и § 136, т. 1, както и § 34, § 35, т. 2, § 43, т. 2, § 62, т. 1, § 66, т. 2 и 4, § 97, т. 2 и § 125, т. 1 - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите "Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1 март 2007 г.;

2. параграф 120, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

3. параграф 3, който влиза в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА КОНЦЕСИИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2006 Г.)

§ 23. Законът влиза в сила от 1 юли 2006 г., с изключение на чл. 42, ал. 3 и чл. 58, ал. 4, които влизат в сила от датата на присъединяване на Република България към Европейския съюз.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 59 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.03.2008 Г.)

§ 61. Кодексът влиза в сила от 1 март 2008 г., с изключение на:

1. част седма "Особени правила относно производството по граждански дела при действие на правото на Европейския съюз";

2. параграф 2, ал. 4;

3. параграф 3 относно отмяната на глава тридесет и втора "а" "Особени правила за

признаване и допускане изпълнение на решения на чуждестранни съдилища и на други чуждестранни органи" с чл. 307а - 307д и част седма "Производство за връщане на дете или за упражняване на правото на лични отношения" с чл. 502 - 507;

4. параграф 4, ал. 2;

5. параграф 24;

6. параграф 60,

които влизат в сила три дни след обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2008 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 113 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 99. Законът влиза в сила от 1 януари 2008 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА
И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 10 ОТ 2009 Г.)

§ 18. (1) Започнатите до влизането в сила на този закон производства по чл. 45 от Закона за държавната собственост и по чл. 40 от Закона за общинската собственост се довършват по досегашния ред в срок до 1 март 2009 г.

(2) Начало на производството по ал. 1 е датата, на която заинтересованите лица са отправили писмено предложение за замяна до компетентните органи.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА
ТЕРИТОРИЯТА

(ОБН. - ДВ, БР. 17 ОТ 2009 Г.)

§ 12. Имотите или части от имоти - държавна собственост, които съгласно действащите подробни устройствени планове са отредени или предназначени за нужди на образованието, науката, здравеопазването или културата, се предоставят от Министерския съвет за управление на съответното министерство съобразно предназначението им в подробния устройствен план в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 13. (1) С влизането в сила на този закон се спира прилагането на действащите подробни устройствени планове в частите им за имоти, чиято собственост е възстановена върху обекти на образованието, науката, здравеопазването или културата и с тези планове предназначението им е променено за други нужди.

(2) При наличие на държавна или общинска нужда в едногодишен срок от влизането в сила на този закон компетентните органи по чл. 135, ал. 1 издават заповед по чл. 135, ал. 5 за изменение на подробните устройствени планове по ал. 1. Държавната или общинска нужда за

изменение на плановете е налице, ако в същия срок съответният министър или общински съвет е направил предложение до компетентния орган за изменение на плановете по ал. 1.

(3) В едногодишен срок от влизането в сила на изменените подробни устройствени плановете по ал. 2 държавата или общината отчуждават съответните имоти или части от тях по реда на Закона за държавната собственост, съответно по реда на Закона за общинската собственост.

(4) Алинея 1 не се прилага, ако в срока по ал. 2 не е издадена заповед за изменение на съответния подробен устройствен план.

(5) Собствениците на имоти или части от тях, предмет на плана по ал. 2, които не са отчуждени в срока по ал. 3, имат правата по чл. 135, ал. 1.

.....

§ 16. Неприклучилите до влизането в сила на този закон производства по възстановяване на собствеността върху имоти - публична държавна собственост, и имоти - публична общинска собственост, се прекратяват.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

(ОБН. - ДВ, БР. 19 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 10.04.2009 Г.)

§ 44. Законът влиза в сила от 10 април 2009 г., с изключение на чл. 114, ал. 2 и чл. 126, които влизат в сила от 10 април 2010 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРИВАТИЗАЦИЯ И СЛЕДПРИВАТИЗАЦИОНЕН КОНТРОЛ

(ОБН. - ДВ, БР. 18 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 05.03.2010 Г.)

§ 36. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНАТА СОБСТВЕНОСТ

(ОБН. - ДВ, БР. 87 ОТ 2010 Г.)

§ 62. Собствениците, имотите на които са отчуждени преди влизането в сила на този закон с решение на Министерския съвет за изграждане на национални инфраструктурни обекти, могат да искат отмяна на отчуждаването след възстановяване на полученото обезщетение, ако в 5-годишен срок от отчуждаването на имота мероприятиято по подробния устройствен план не е започнало, като образуваните производства се спират до изтичане на срока.

§ 63. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон започнатите производства пред министъра на регионалното развитие и благоустройството по чл. 45, 45а и 55 се довършват по

досегашния ред.

§ 64. Равностойното парично обезщетение по започнатите към датата на влизане в сила на този закон производства по отчуждаване на имоти - частна собственост, се определя по досегашния ред.

§ 65. (1) Лицата, обитаващи държавни ведомствени жилища и ателиета, настанени по установения ред до 1 юни 1996 г., които са пенсионери, преживели съпрузи или пострадали от трудова злополука, довела до трайна нетрудоспособност, имат право да ги ползват пожизнено, ако:

1. те, членовете на техните семейства и техни роднини по права линия от първа степен не притежават жилище или вила, годни за постоянно обитаване, и

2. не са прехвърляли жилищен имот или вила, годни за постоянно обитаване след 1 юни 1996 г., и

3. не притежават ценни книжа, дялово участие в търговски дружества, имоти или части от имоти със стопанско предназначение или друго имущество на обща стойност, по-голяма от данъчната оценка на жилището, и

4. общият годишен доход за последните две години на наемателя и на членовете на семейството му не надвишава 24 минимални работни заплати за страната.

(2) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон лицата по ал. 1 следва да подадат заявление и декларация за обстоятелствата по ал. 1 до областния управител по местонахождение на имота - държавна собственост, или до ръководителя на ведомството, което управлява имота.

(3) Правата и задълженията на лицата по ал. 1 се определят с договор, сключен с областния управител или с ръководителя на ведомството, на което имотът е предоставен за управление при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

(4) Семейство по смисъла на настоящата разпоредба са съпрузите, както и ненавършилите пълнолетие техни деца, които не са сключили брак.

§ 66. Започнатите производства за продажба на държавни ведомствени жилища, ателиета и гаражи на лица, настанени по установения ред до 1 юни 1996 г., по които има издадена заповед и извършено плащане на определената цена, се довършват в едногодишен срок от влизането в сила на този закон. Тази разпоредба не се прилага за разпореждането с жилищата, ателиетата и гаражите от жилищния фонд на Министерството на отбраната.

§ 67. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема изменения и допълнения в правилника за неговото прилагане.

Преходни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ГОРИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 19 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 09.04.2011 Г.)

§ 42. Законът влиза в сила в едномесечен срок от обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграф 3, § 9, ал. 9 - 11 и § 16, т. 41, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник";

2. чл. 14, ал. 1, т. 2, чл. 115, ал. 1, т. 2, чл. 116, ал. 2, чл. 183, ал. 2, т. 3 и чл. 249, ал. 5, т. 3, които влизат в сила от 1 януари 2016 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ
ТРАНСПОРТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 47 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 21.06.2011 Г.)

§ 52. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. Параграф 17, относно чл. 35, ал. 2 и 5, и § 50, относно чл. 30, ал. 1, т. 11, които влизат в сила три месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник".

2. Параграф 46, относно чл. 139, т. 1 - 3, 5 - 12, 15 - 23, 25 и 26, чл. 140, т. 1, 3 - 6, 8 - 10, чл. 141 и 143, който влиза в сила от 4 декември 2014 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОТО ПАРТНЬОРСТВО**

(ОБН. - ДВ, БР. 45 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2013 Г.)

§ 16. Законът влиза в сила от 1 януари 2013 г., с изключение на § 4, § 5, § 7, § 8, § 9, § 10 и § 13, които влизат в сила от 1 септември 2012 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА
ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 82 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 26.11.2012 Г.)

§ 149. Законът влиза в сила в 30-дневен срок от обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 16, § 35, т. 2 и § 39, които влизат в сила от 1 януари 2016 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНАТА СОБСТВЕНОСТ
(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2013 Г.)**

§ 3. Законът влиза в сила от 1 януари 2013 г., с изключение на § 2, който влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА
ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 66 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 26.07.2013 Г.)

§ 57. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 и 38 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17, 30, 36, 64 и 105 от 2006 г., бр. 41, 59, 92 и 113 от 2007 г., бр. 52 и 54 от 2008 г., бр. 10, 17, 19, 33 и 41 от 2009 г., бр. 18 и 87 от 2010 г., бр. 19 и 47 от 2011 г., бр. 45, 82 и 99 от 2012 г., бр. 27 от 2013 г.) се правят следните изменения:

.....

2. В останалите текстове на закона думите "министъра на регионалното развитие и благоустройството", "министърът на регионалното развитие и благоустройството" и "Министерството на регионалното развитие и благоустройството" се заменят съответно с "министъра на регионалното развитие", "министърът на регионалното развитие" и "Министерството на регионалното развитие".

.....

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА
ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 28.11.2014 Г.)

§ 57. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2001 г. - бр. 38 от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17, 30, 36, 64 и 105 от 2006 г., бр. 41, 59, 92 и 113 от 2007 г., бр. 52 и 54 от 2008 г., бр. 10, 17, 19, 33 и 41 от 2009 г., бр. 18 и 87 от 2010 г., бр. 19 и 47 от 2011 г., бр. 45, 82 и 99 от 2012 г., бр. 27, 65, 66 и 109 от 2013 г., бр. 40 от 2014 г.) навсякъде думите "министъра на регионалното развитие", "министърът на регионалното развитие" и "Министерството на регионалното развитие" се заменят съответно с "министъра на регионалното развитие и благоустройството", "министърът на регионалното развитие и благоустройството" и "Министерството на регионалното развитие и благоустройството".

.....

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНАТА
СОБСТВЕНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2014 Г.)

§ 9. (1) Започналите производства по отчуждаване на имоти - частна собственост, се

довършват по реда и в сроковете на този закон, с изключение на случаите по чл. 39а, ал. 1, за които се прилага тримесечният срок.

(2) При влязло в сила допуснато от съда предварително изпълнение се издава разрешение за строеж. Разрешението за строеж се издава на инвеститора на националния обект - възложител по смисъла на Закона за устройство на територията.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА
И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ
Преходни и Заключителни разпоредби

(ОБН. - ДВ, БР. 61 ОТ 2015 Г.)

§ 23. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2001 г. - бр. 38 от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17, 30, 36, 64 и 105 от 2006 г., бр. 41, 59, 92 и 113 от 2007 г., бр. 52 и 54 от 2008 г., бр. 10, 17, 19, 33 и 41 от 2009 г., бр. 18 и 87 от 2010 г., бр. 19 и 47 от 2011 г., бр. 45, 82 и 99 от 2012 г., бр. 27 от 2013 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2013 г. - бр. 65 от 2013 г.; изм., бр. 66 и 109 от 2013 г., бр. 40, 98 и 105 от 2014 г. и бр. 52 от 2015 г.) навсякъде думата "ползуването" се заменя с "ползването".